

Skiltveileder

– eksempler og sjekklister

Innholdsfortegnelse

Om veilederen	s. 3
Hvorfor er skilt og veifinning viktig?	s. 4
Virkemidler for orientering og veifinning	s. 5
Hvordan lage en veifinningsplan?	s. 6
Kravspesifikasjon – noen tips	s. 7
Til hjelp i planleggingsprosessen	s. 8
Eksempler på ulike skilttyper	s. 10
Taktile skilt	s. 13
Eksempler på skilt som fungerer bra	s. 14
Eksempler på skilt som fungerer dårlig	s. 20
Sjekkliste - lovpålagte krav	s. 26
Sjekkliste - råd og anbefalinger	s. 28
Sjekkliste - kartlegging og vurdering av skilting i eksisterende bygg	s. 30
Fotohenvisning	s. 31

Om veilederen

Denne veilederen er ment som en hjelp til deg som skal bestille, prosjektere, levere eller montere skilt. Skilting er et av flere virkemidler for å gjøre det enklere å orientere seg og finne fram. Veilederen omhandler i hovedsak fysiske skilt i nye skolebygg, men kan også benyttes i andre typer bygg og ved vurdering av skilting i eksisterende bygg. Behov for informasjon og skilt må sees i sammenheng med andre virkemidler for å finne frem. Veilederen omhandler ikke skilting knyttet til evakuering og rømning.

Veilederen inneholder en kort innføring i ulike virkemidler for orientering og veifinning, råd og tips for planlegging av skilting, eksempler, og sjekklister. Vi har valgt å ta med noen eksempler som ikke er riktig utformet siden det også kan bidra til bevisstgjøring og læring. Sjekklisterne er delt inn i lovpålagte krav, råd og anbefalinger samt en sjekklister for kartlegging og vurdering av skilting i eksisterende bygg.

Vi vil takke de som har gitt oss tilbakemeldinger, bilder og råd underveis i prosessen. En spesiell takk rettes til prosjektets referansegruppe

som består av representanter fra Oslo kommune ved Oslobygg KF, Stavanger kommune, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Damslet skilt AS, Norges Blindforbund, Henning Larsen, Nordre Follo kommune, og Vestland fylkeskommune. Prosjektet er gjennomført med støtte fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

2. versjon

Oslo, desember 2022

Universell Utforming AS

Ønsker du å printe ut veilederen kan du laste ned filformatet på <https://universellutforming.no/vi-tilbyr/publikasjoner/>

Tydlig skilt som forklarer byggets funksjon, og som er synlig fra avstand.

Hvorfor er skilt og veifinning viktig?

Det er viktig å vite hvor man er, finne dit man skal og forstå når man er framme.

Omgivelsene må utformes på en måte som bidrar til at det blir enkelt å orientere seg og finne frem. Hele reisen må sees i sammenheng. Det er viktig både å finne bygget, veien inn og ut av bygget og veien til de ulike målpunktene. Skilt er en av flere virkemidler til hjelp for å finne frem. Riktig utforming og plassering av skilt, samt bruk av kontraster på symboler og skrift, er av stor betydning. Gode kontraster er spesielt viktig for at personer med nedsatt syn skal kunne ha nytte av skiltingen. Å finne riktig inngang eller spesifikke rom i et bygg du aldri har vært i før, kan være utfordrende hvis det mangler orienteringsskilt, retningskilt og informasjon om ulike rom og funksjoner.

Skilt med viktig informasjon må være taktil (følbar) eller auditiv (med lyd) for å nå frem til de fleste.

Universell utforming handler om design for alle. God og gjennomtenkt skilting med informasjon som alle forstår og tolker likt, vil bidra til likestilling og inkludering.

Både FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, likestillings- og diskrimineringsloven, samt plan- og bygningsloven med byggt teknisk forskrift, skal sikre likestilte løsninger gjennom universell utforming.

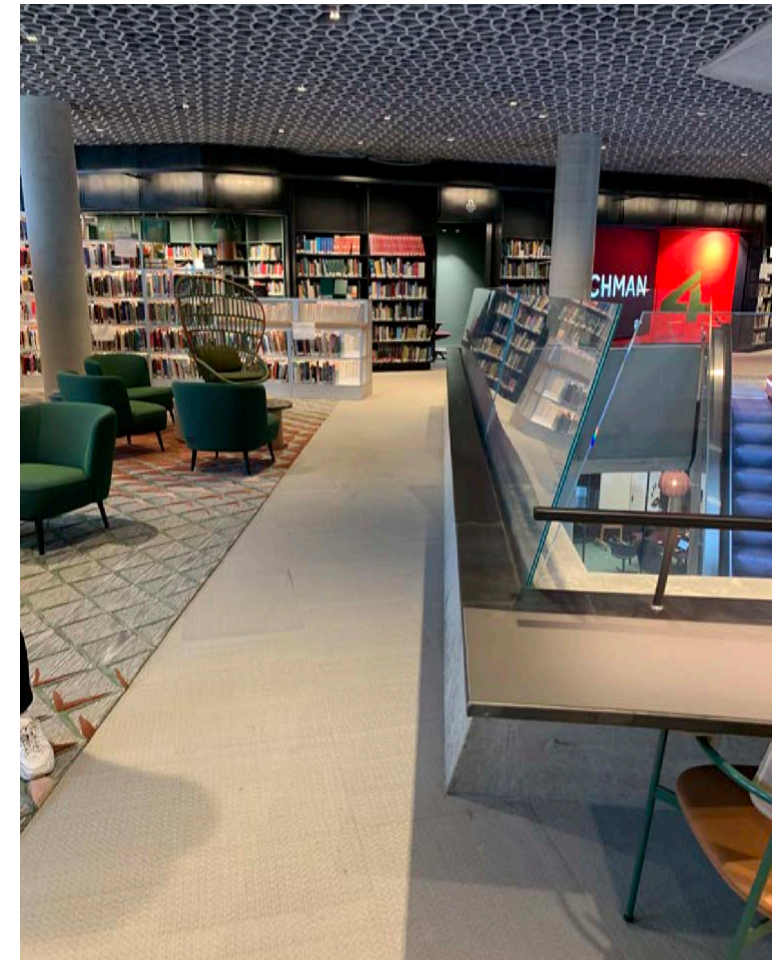
Skiltingen fremhever den etasjen du er i og gir informasjon om andre etasjer i bygget.

Virkemidler for orientering og veifinning

Arkitektoniske virkemidler kan benyttes som hjelp til å forstå omgivelsene og finne fram. Det er viktig at de ulike virkemidlene støtter opp om hverandre og sikrer helhetlige løsninger. Bevisst plassering og valg av belysningsarmatur, kan for eksempel bidra til å fremheve informasjonen på skilt. Skiltplan og sammenheng med ulike virkemidler bør beskrives i en veifinningsplan. Ryddighet er et godt utgangspunkt for å forstå omgivelsene.

Her er ulike virkemidler listet opp:

- **Bygningsstruktur og planløsning.** Tilstreb en enkel og logisk planløsning der vertikal og horisontal hovedkommunikasjon er lett å finne fra atkomstpunktet.
- **Materialbruk, farger, kontraster og belysning.** Rommets form og planløsning oppfattes lettere ved bruk av god belysning og bevisst bruk av farger og kontraster.
- **Ledende elementer.** Ledende elementer kan være vegger, rekkverk, ulik overflate og kontrast, belysning, forskjell i akustikk og møblering. Taktile ledelinjer på gulv/dekke er også ledende elementer.
- **Gjenkjenningspunkter/kjennemerker.** Dette kan være elementer som kunst, lyd, lys, lukt, forskjellige materialer, farger, møblering, romstørrelser og strukturer.
- **Skilt.** Skilt skal ha enkel, intuitiv informasjon med god kontrast mellom tekst/symbol og bakgrunn. Bevisst plassering og utforming av skilt er sentralt.
- **QR-koder og annen digital informasjon.** QR-koder og beacons kan gjøre informasjonen tilgjengelig for flere.

Ved å bruke forskjellig materiale på gulv i gangsoner og i møblert sone, skapes en ryddig og tydelig gangsoner med en naturlig avgrensning. Det er viktig å holde gangsoner fri for hindringer.

Hvordan lage en veifinningsplan?

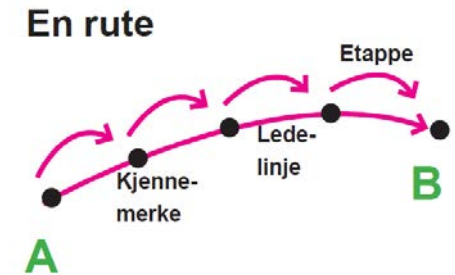
Det kan være smart å lage en veifinningsplan for å dokumentere at kravet til enkel orienterbarhet er oppfylt. En veifinningsplan i tidlig fase bør inneholde oversikt over hvilke virkemidler og kjennemerker som er viktige for prosjektet. Det er sentralt å ivareta behovene både til de som til daglig bruker bygget og de som besøker bygget.

- Start med en behovsanalyse. Hvem er brukerne?
- Beskriv bevegelsesflyten. Hvor kommer de forskjellige brukerne fra og hvor skal de?
- Del forbindelseslinjene inn i ruter med start (A) og målpunkt (B), kjennemerker (orienteringspunkter) og ledende elementer som gir informasjon mellom kjennemerkene og knytter dem sammen (se illustrasjon). Vil ulike mennesker kunne følge forbindelseslinjene? Er ruten sammenhengende? Gir kjennemerkene nødvendig informasjon slik at man finner veien til målpunktet? Hvordan finner for eksempel personer med kognitive vansker eller nedsatt syn

nødvendig informasjon?

- Sjekk alltid at forbindelseslinjene ikke inneholder hindringer.
- Hvor må det suppleres med informasjon ved hjelp av skilting?

Les og lær mer om hvordan ulike mennesker orienterer seg og hvordan du kan lage en veifinningsplan i veilederen «Arkitektoniske virkemidler for orientering og veifinning».

Forside og figur er hentet fra veilederen «Arkitektoniske virkemidler for orientering og veifinning».

Kravspesifikasjon – noen tips

Forslag til innhold:

- Det skal utarbeides en veifinningsplan som beskriver hvordan alle kan orientere seg i området/bygget.
- Skiltplanen skal være en del av veifinningsplanen.
- Dokumenter at informasjon og piktogrammer på skiltene er forståelig (eventuelt ved hjelp av brukertest).
- Dokumenter skiltenes holdbarhet i en driftsfase, mulighet for endring og fornyelse.

Fasadeskilt som informerer tydelig om hvilket bygg dette er, samt at inngangen er tydeliggjort med kontrastfarge. Dersom det er flere innganger på bygget må det markeres hvor hovedinngangen er.

Til hjelp i planleggingsprosessen

For å oppnå gode løsninger, må veifinning og skilting planlegges i tidlig fase sammen med den arkitektoniske utformingen. Ha klarhet i hva hensikten med skiltene er. Skiltene må ha en funksjon! Vit alltid hvor skiltene skal plasseres før de produseres.

Tema	Tema til refleksjon	Kommentar
Veifinning og plassering av skilt	Hvem er brukerne av bygget? Skiltingen må både tilpasses brukere som benytter bygget daglig, og besøkende som ikke er kjent.	
	Hvordan bør det skiltes så kjørende, brukere av kollektivtransport, gående og syklende finner frem? Hvordan bør det skiltes slik at det blir enkelt å finne innganger og ulike funksjoner og rom i bygget?	
	Gir skilt, ledende elementer, belysning, variasjon i materialbruk og andre arkitektoniske virkemidler til sammen tilstrekkelig informasjon slik at det blir enkelt å finne fram? Tilpasses elementene hverandre på en god måte? Ulike fagfelt må samordnes slik at det ikke blir montert lamper, branntavler, kunst etc. som kommer i konflikt med skiltingen. Tenk helhetlig og universell utforming i tidlig fase. Hvilke fagmiljøer må koordineres?	
	Vær bevisst på hvor det skal skiltes. På skoler kan det for eksempel være ønskelig at besøkende på grunn av sikkerhet ledes til resepsjon/administrasjon og at de der får informasjon om hvor de skal videre. Dette må avklares med bruker av bygget.	
	Avklar hva som er viktig og nødvendig informasjon i samarbeid med brukere av bygget. Hvilken informasjon må være taktil (følbar)? Det kan være nyttig å involvere ulike brukergrupper for å få innspill.	
	Navn på rom og funksjoner i bygget bør brukes likt i hele bygget. Det bør være samsvar mellom navn på rom og henvisning til rom ved innkallinger/muntlige beskjeder osv.	
	Hvor skal skiltene plasseres? Er det behov for gjentakende informasjon?	
	Er skiltet tilpasset omgivelsene? Et digitalt skilt midt i naturskjønne omgivelser kan oppfattes som feilplassert. Belyste skilt utendørs som lyser inn gjennom vinduene til folk, kan virke sjenerende.	
	Unngå å henvise til dører/heis som er låst eller som krever nøkkelt kort.	

Tema	Tema til refleksjon	Kommentar
Veifinning og plassering av skilt	Tenk på hvor skiltet skal plasseres. Kan det bli utsatt for hærverk, klatring osv.?	
Tekst og utforming av skilt	Bruk norske, lett forståelige og korte ord/navn på skiltene. Sørg for enkel, intuitiv informasjon som tolkes likt. Utelat unyttig informasjon.	
	Unngå å benytte folie på glassflater som eneste informasjon.	
	Ta utgangspunkt i hverdagspråk og vær oppdatert i tiden vi lever i. Unngå gammeldagse formuleringer.	
	Bruk standardiserte/vanlige symboler. Ikke være for kreativ ved utforming av symboler. Det viktigste er at symbolene er enkle å forstå.	
	Alle skilt må følge kravene i byggt teknisk forskrift. Dette gjelder også skilt hvor kunstnerisk design er vektlegget.	
	Skal innvendige skilt tilpasses interiørfarger? Vurder bruk av farger for å forbedre orienteringen, men ikke glem kravet til kontrast.	
Sikkerhet	Kan noen skade seg på skiltet? Har det for eksempel skarpe kanter eller er det plassert slik at det medfører fare for sammenstøt for gående? Skilt som er plassert i taket eller ut fra vegg må henge høyt nok for å unngå sammenstøt. Hindrer skiltet viktige siktlinjer?	
Vedlikehold	Det vil oppstå behov for å oppdatere, endre og supplere skilt. Velg skilt som er utskiftbare og som kan suppleres. Sørg for god FDV-dokumentasjon. Utdaterte eller ødelagte skilt, bør fjernes, oppdateres eller utbedres.	

Krav til universell utforming og skilting finner du i byggt teknisk forskrift (TEK17). Sentrale krav som gjelder skilt er tatt inn i sjekklisten på side 26.

Eksempler på ulike skilttyper

1. **Parkeringsskilt.** Informasjon om parkering.
2. **Utvendig orienteringsskilt.** Brukes for å gi et overblikk over området. Viser ofte et «fotavtrykk» av bygget, ulike innganger og parkering. Bør ha en tydelig markering av hvor du står når du leser skiltet.
3. **Fasadeskilt.** Brukes på bygningsfasaden og kan for eksempel vise hvilken funksjon bygget har, og byggets adresse. Denne type skilt må kunne oppfattes fra lang avstand.

Eksempler på ulike skilttyper

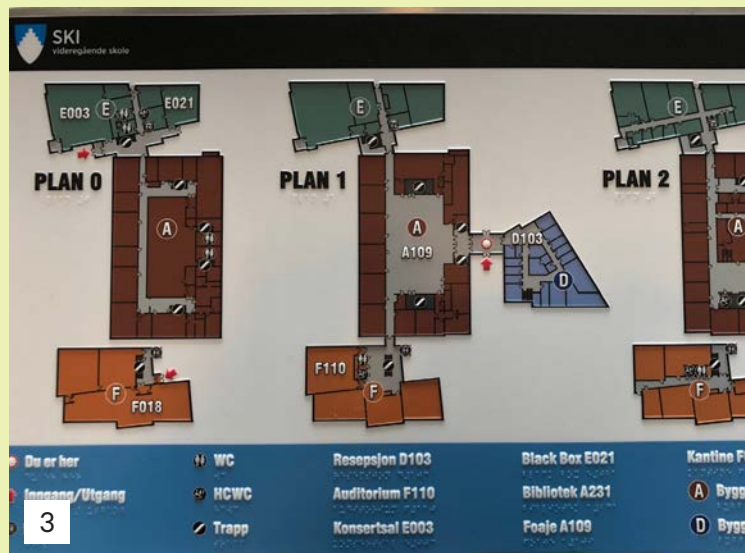
4. **Informasjonsskilt.** Brukes for å informere om for eksempel åpningstider.
5. **Orienteringskilt-/tavle.** Plasseres ofte ved hovedinngangen. Skiltet bør gi informasjon om hvor du befinner deg og kan angi hvor forskjellige bygg og funksjoner er.
6. **Innvendig retningskilt/henvisningsskilt.** Brukes for å gi deg retning om hvor ulike rom og funksjoner er. Henger noen ganger oppe i taket.

Eksempler på ulike skilttyper

- Romfunksjonsskilt.** Brukes for å informere om hva rommet brukes til som for eksempel bibliotek, kantine, auditorier eller annet. Skiltet på bildet viser vei til avdelingene Ekornet og Pinnsvinet i en barnehage.
- Påbuds-, forbuds- og advarselsskilt.** Kan for eksempel være et adgang forbudt skilt, informasjon om å skru av mobilen, eller påbud om munnbind.
- Etasjeskilt.** Informerer om hvilken etasje du befinner deg i. Taktile skilt skal plasseres både ved heis, ved trapp og som markering på håndløpere. Her vises etasjeskilt for vegg og markering på håndløper utført med taktile tall og punktskrift.

Taktile skilt

Taktil betyr at informasjonen på skiltet er opphevet og følbart. Det gjør det lettere for synshemmede å oppfatte informasjonen på skiltet. Taktile skilt må plasseres slik at de er enkle å finne.

Viktig informasjon skal være tilgjengelig med tekst og lyd. Taktile tegn kan erstatte lyd. Det er derfor helt avgjørende å definere hva som er viktig informasjon for å finne fram og bruke bygget. Viktig informasjon er for eksempel varsling, plassering av viktige tjenester som resepsjon, toaletter mv.

Skilt med taktile symboler bør suppleres med taktile tekst og punktskrift (braille).

For å finne viktige punkt og informasjon i bygg anbefales også talende skilt som har stor nytteverdi for orienteringshemmede. De er ikke beskrevet i denne veilederen.

For mer informasjon se blindeforbundet.no/universell-utforming

Eksempler på skilt som fungerer bra

1. Skilt med tydelig tekst og god kontrast til bakgrunnen.
2. Skilt man kan gå inntil og som tydelig viser hvilken etasje man befinner seg i ved at etasjetallet er taktilt og i en annen farge. Det bør være bedre kontrast mellom firetallet og bakgrunn.
3. Tydelig romfunksjonsskilt med punktskrift og god kontrast mellom skrift og bakgrunn.
4. Skilt med informasjon om de ulike etasjene. Etasjen man befinner seg i er uthevet med annen farge.

Eksempler på skilt som fungerer bra

5. Skiltet ved siden av døren er supplert med et skilt høyere oppe på veggen. Dette gir en god oversikt over hvor toalettet befinner seg når man går i korridoren.
6. Bildet viser en løsning hvor skiltene kan byttes ut når de er slitt eller utdatert. Skiltet bør plasseres på veggen og ikke på døren for å unngå sammenstøt med døren dersom den åpnes når du leser informasjonen.

Eksempler på skilt som fungerer bra

7. Etasjemarkering på håndløper både med taktilt tall og i punktskrift.
8. Toalettskilt for hun, han og hen.
9. Skilt med god kontrast til bakgrunn. Tydelig tekst som viser hvor du skal gå for å komme til ulike avdelinger. Fint å bruke farge i tillegg til navn på avdelingene. Farger med lav kontrast til bakgrunn kan være vanskelig å se.

Eksempler på skilt som fungerer bra

- 10. Tydelig romfunksjonsskilt med punktskrift, og god kontrast til bakgrunnsfarge.
- 11. God kontrast til bakgrunnsfarge, og stor tydelig skrift.
- 12. Romfunksjonsskilt med god kontrast til toalettdørene.

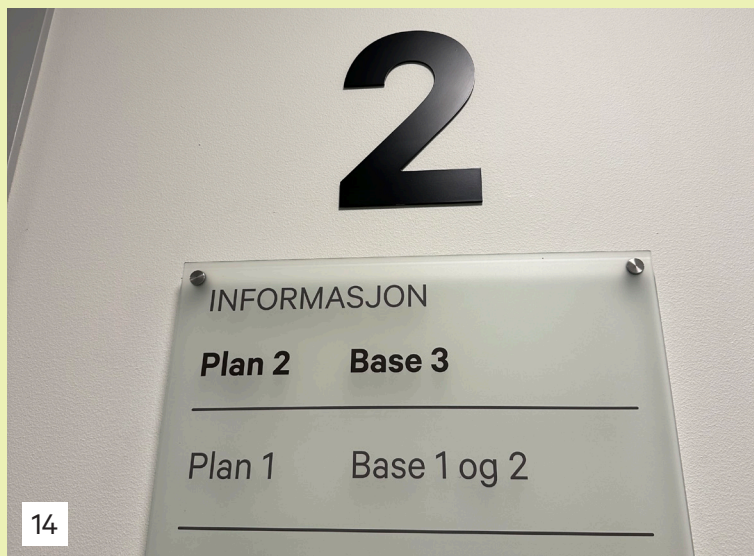

Eksempler på skilt som fungerer bra

13. Oversiktlig orienteringsskilt som er plassert riktig i forhold til bygg og terreng. Store bokstaver på byggene gjør at man får oversikt imens man ser på kartet.

Eksempler på skilt som fungerer bra

14. Tydelig etasjeskilt med tilhørende informasjon om hva som befinner seg i de ulike etasjene. Etasje 2 er uthevet for å tydeliggjøre hvilken etasje du er i. Matt flate hindrer refleksjon i skiltet.

15. Skilt med QR-kode for å få veivisning. Dette gjør at det ikke blir for mye informasjon på skiltet. Skiltet er ryddig og enkelt å lese.

16. Tydelige henvisningsskilt som viser hvilken dør du skal bruke til de ulike avdelingene. God kontrast mellom tekst og bakgrunn.

Eksempler på skilt som fungerer dårlig

1. Orienteringsskiltet mangler «Du står her» markering. I tillegg er det uoversiktlig og ikke plassert i riktig retning i forhold til hvor du står og hva du ser foran deg. Skiltet er vanskelig å forstå.
2. Det er dårlig kontrast mellom tekst/symbol og bakgrunn på fasadeskiltet.
3. Teksten er utydelig og vanskelig å lese. Skilt som dette bør skiftes ut eller fjernes.

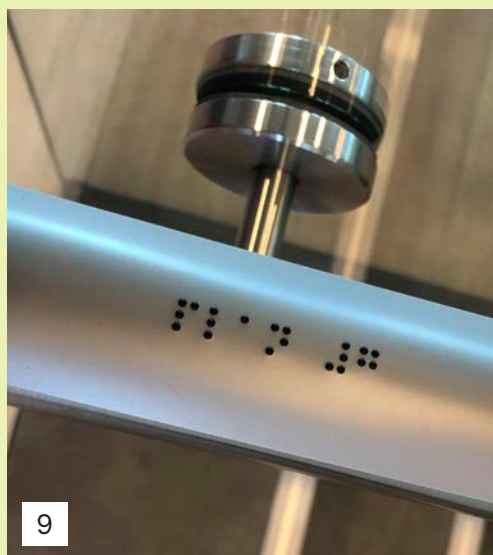
Eksempler på skilt som fungerer dårlig

4. Illustrasjonen på skiltet er lite synlig og noe av teksten er for liten.
5. Dørskiltet er for lite og henger for høyt oppe.
6. Skilt hvor det er for dårlig kontrast mellom tekst og bakgrunn.

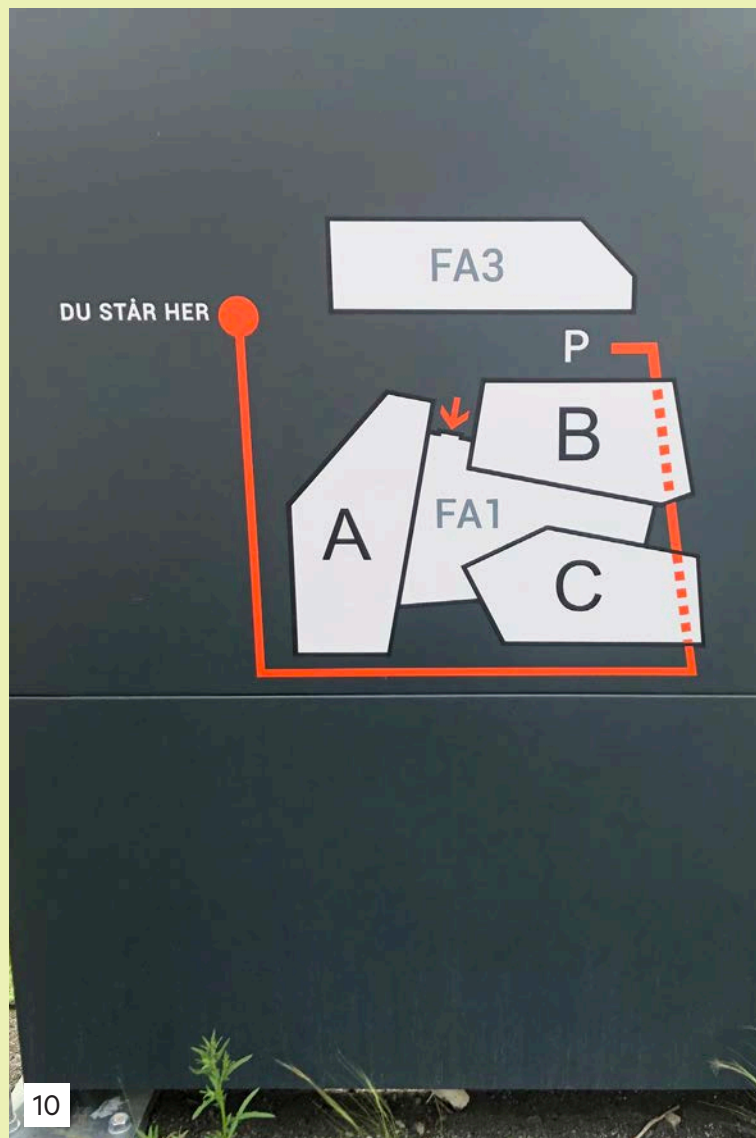

Eksempler på skilt som fungerer dårlig

7. Blanke og transparente flater kan gi gjenskinn som gjør det vanskelig å lese informasjonen på skiltet. Det samme kan gjelde buede flater.
8. Kreative symboler kan være vanskelig å forstå. Pass på at det ikke er skarpe kanter på symbolene slik at man kan skjære seg når skiltet skal leses med fingrene.
9. Etasjemarkering på håndløpene skal ha tallformat i tillegg til punktskrift.
10. Skiltet er plassert bak gjerdet slik at det blir vanskelig å lese.

Eksempler på skilt som fungerer dårlig

10. Orienteringsskiltet er orientert feil. Det må plasseres slik at retningen stemmer med virkelig terreng. Personer med nedsatt syn kommer ikke helt inntil skiltet fordi det er plassert i en grøft.
11. Kreative symboler kan være vanskelig å tolke og forstå. Fargekoder og bruk av symboler kan gjøre det enklere å finne fram, men det må være tydelig hvilket symbol som gjelder for hva.

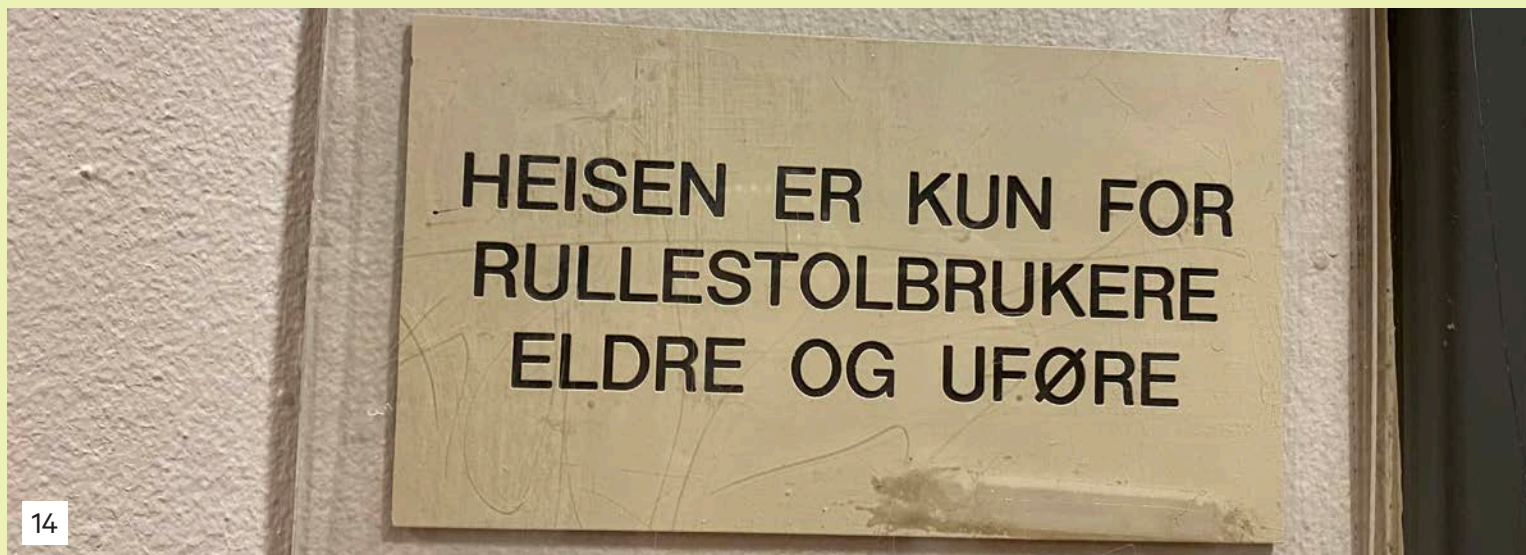
Eksempler på skilt som fungerer dårlig

12. Skiltet er vanskelig å se fordi det har liten kontrast i tillegg til at det er gjenskinn i glasset.
13. Vertikal tekst er vanskelig å lese og oppfatte. Her er det i tillegg gjenskinn.

Eksempler på skilt som fungerer dårlig

14. Utdatert skilt. Vær oppdatert i tiden.
15. Det er dårlig kontrast mellom tekst og bakgrunn på dette fasadeskiltet.
16. Lyset bak skiltet gir blending slik at det kan være vanskelig å lese hva som står.

Sjekkliste - lovpålagte krav

Sjekklisten gjelder kun skilt og ikke orientering og veifinning generelt. Den kan være til hjelp ved kvalitetssikring, kontroll og utbedring. Innholdet tar utgangspunkt i sentrale krav i byggt teknisk forskrift (TEK17). Sjekklisten på side 28 og 29 inneholder anbefalinger og råd som kan benyttes som hjelp til å dokumentere at skiltene er enkle å forstå.

Spørsmål	Ja	Nei	Kommentar	Henvisning i TEK17
Er kommunikasjonsveier enkle å finne og å orientere seg i?				12-6 (2)
Er skiltene lette å lese og oppfatte?				12-6 (6) c
Er skilt enkle å forstå?				12-18 (1)
Er viktig informasjon tilgjengelig med tekst og lyd? (taktile tegn kan erstatte lyd).				12-18 (2)
Er skilt og merking som viser retning eller rom, lett synlige, logiske og lesbare?				12-6 (2)
Er det synlig kontrast mellom tekst og bakgrunn med luminanskontrast minimum 0,8?				12-18 (2)/12-6 (6) c
Er skiltene i bygget tilgjengelige for sittende og gående?				12-6 (6) c
Er det visuelt og taktilt lesbart etasjeskilt i alle etasjer?				12-6 (6) c
Er etasjetall plassert i høyde mellom 0,8 m og 1,2 m?				12-6 (6) c
Er etasjetall plassert 0,5 m fra innvendig hjørne?				12-6 (6) c
Har etasjetallene luminanskontrast på minimum 0,8 til bakgrunn?				12-6 (6) c
Er det etasjeangivelse på håndløper i starten av hver etasje?				12-14 (3) b
Er HC-parkering skiltet?				8-8 (1) c

Krav til universell utforming og skilting finner du i byggt teknisk forskrift (TEK17). Byggt teknisk forskrift med veiledning kan du lese på www.dibk.no. Forskriften angir funksjonskrav som skal oppfylles. Veiledningen forklarer innholdet i forskriften og angir preaksepterte ytelser som konkretiserer hva som skal til for å oppfylle funksjonskravene. Husk også krav til skriftlig dokumentasjon på at kravene er tilfredsstillt.

Farger og kontraster

i skolebygg

Beskrivelse av hvordan du kan regne ut luminanskontrast finner du i veilederen «Farger og kontraster i skolebygg». Den kan lastes ned fra hjemmesiden til Universell Utforming AS.

Sjekkliste

- råd og anbefalinger

Sjekklisten inneholder råd og anbefalinger. Den kan være til hjelp når man skal dokumentere at kravene i byggteknisk forskrift er oppfylt. For mer informasjon se blindeforbundet.no/universell-utforming

Skilt og orientering			
Spørsmål	Ja	Nei	Kommentar
Er fasadeskilt belyst og synlig på avstand?			
Er tegning/avtrykk av bygget på orienteringsskiltet plassert i riktig retning til der du står? Er det markert hvor du står på skiltet?			
Er det mulig å komme inntil skiltet?			
Har skiltet matt bakgrunn, uten gjenskinn?			
Er skiltene inne belyst med minimum 300 lux?			
Har skiltene kortfattet, presis og kun relevant informasjon?			
Er det tilstrekkelig med skilt? Eller er det for mange skilt?			

Sjekkliste

- råd og anbefalinger

Tekst og symboler på skilt			
Spørsmål	Ja	Nei	Kommentar
Har alle bokstavene på skiltet lik tykkelse, er de uten seriffer, kursiv og effekter som for eksempel skygger?			
Er tekststørrelse tilpasset leseavstand?			
Er taktile bokstaver opphøyd med minimum 1,0 mm og punktskrift med minimum 0,6 mm?			
Har skilt med symboler minimum størrelse 0,20 m * 0,20 m? (symbol minimum 0,10 m * 0,10 m)			
Er høyden på bokstavene på skilt med symboler minimum 25 mm?			
Er høyden på bokstavene minimum 25 mm. på skilt man kan gå inntil?			
Er høyden på bokstavene på skilt med lengre tekstmengder på minimum 15 mm?			
Er høyden på bokstavene på informasjonstavler minimum 15 mm?			
Har viktig informasjon taktil tekst og taktile symboler uten skarpe kanter?			
Er symbolene enkle å forstå? Vurder behov for brukertesting			
Er det brukt vanlige/standardiserte symboler for viktig informasjon?			

Sjekkliste - kartlegging og vurdering av skilting i eksisterende bygg

Ved forbedring av eksisterende bygg og uteområde må du i samarbeid med brukere av bygget vurdere behovet for skilting og hva som skal defineres som viktig informasjon. Målsetningen er at alle skal kunne få nødvendig informasjon for å finne fram til og i bygget. Spørsmålene under kan være til hjelp i vurderingen. Det er ofte behov for mere informasjon i publikumsarealer og der det kommer besøkende enn der det kun ferdes personer som er kjent.

Spørsmål	Ja	Nei	Kommentar
Er skiltene lette å lese og forstå?			
Er det god kontrast mellom tekst og bakgrunn på skiltene?			
Finnes det fasadeskilt som viser navnet på skolen/bygget?			
Er HC-parkering skiltet og merket?			
Finnes det orienteringsskilt som viser gangadkomster og ulike innganger?			
Har orienteringsskiltet en utforming som gjør det lett å orientere seg? Er tegning/avtrykk av byggene plassert/ orientert slik de ses når man er ved skiltet? Er det markert hvor du står?			
Er de ulike inngangene skiltet?			
Er det skilt med informasjon om hvor de ulike funksjonene i bygget er?			
Er viktig informasjon gitt både visuelt og med lyd, eventuelt taktilt?			
Er det skilt på/ved siden av dørene som beskriver funksjonen til rommet?			
Er det skilt med etasjetall i alle etasje?			
Er det enkelt å orientere seg og finne fram? (Sjekk de ulike sentrale målpunktene)			
Er det tilstrekkelig med skilt? Eller er det for mange skilt?			

Fotohenvisning

Side 1.	Universell Utforming AS	Side 14. (3)	Damslet skilt AS
Side 3.	Universell Utforming AS	Side 15.	Damslet skilt AS
Side 4.	Universell Utforming AS	Side 16. (7)	Damslet skilt AS
Side 5.	Universell Utforming AS	Side 16. (8, 9)	Universell Utforming AS
Side 7.	Universell Utforming AS	Side 17.	Universell Utforming AS
Side 10. (1, 3)	Universell Utforming AS	Side 18.	Universell Utforming AS
Side 10. (2)	Damslet skilt AS	Side 19.	Universell Utforming AS
Side 11.	Universell Utforming AS	Side 20.	Universell Utforming AS
Side 12. (7, 9)	Damslet skilt AS	Side 21.	Universell Utforming AS
Side 12. (8, 9)	Universell Utforming AS	Side 22.	Universell Utforming AS
Side 13. (1)	Solveig Margrete Kornstad	Side 23.	Universell Utforming AS
Side 13. (2)	Universell Utforming AS	Side 24.	Universell Utforming AS
Side 13. (3)	Unni Charlotte Stokke	Side 25.	Universell Utforming AS
Side 14. (1, 2, 4)	Universell Utforming AS		

Universell Utforming AS

www.universellutforming.no